

องค์กรสตรี ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์¹

เกียรติศักดิ์ นิลมณี²

รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ จุลปานนท์³

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา ชุมนานเสียว³

ดร.วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ³

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง องค์กรสตรี ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและบทบาทขององค์กรสตรี อีกทั้งศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานขององค์กรสตรี และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา ต่อยอดการดำเนินงานองค์กรสตรี ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการศึกษาพบว่า การจัดตั้งองค์กรสตรีในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2559 โดยการส่งเสริมสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบปัญหา อุปสรรคคือ คณะกรรมการพัฒนาสตรีที่มีเป็นผู้ปฏิบัติงานมานาน และมีอายุมาก ทำให้ยังขาดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงควรให้มีการผลักดันให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมาก แนวทางการพัฒนา ต่อยอดการดำเนินงานองค์กรสตรี คือ การให้องค์กรสตรีที่มีความเข้มแข็ง คอยเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงาน และถ่ายทอดกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการพัฒนาสตรีในการพัฒนาศักยภาพ ไปสู่การสร้างงาน สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ในครัวเรือน ส่งผลให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ภาวะหนี้สินลดลง มีการเรียนรู้การบริหารจัดการชีวิตที่ดี เกิดการสร้างเครือข่ายการพัฒนา เชื่อมโยงให้เกิดการพัฒนาต่อยอด เกิดการเอื้ออาทรระหว่างคนในชุมชน เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากในระดับครัวเรือน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เมื่อเศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ชุมชนเกิดความสงบสุข นับเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนจากหน่วยที่เล็กที่สุดโดยแท้จริง

¹บทความเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง “องค์กรสตรี ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” ซึ่งได้ผ่านการสอบเรียบร้อยแล้ว โดยมีอาจารย์ ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ จุลปานนท์

²นักศึกษาปริญญาโท โครงการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นต่อสตรีในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว การขาดโอกาสในสังคมไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การมีอาชีพไม่มั่นคง ปัญหาการถูกเลือกปฏิบัติทั้งจากคนในครอบครัวและนายจ้าง และที่สำคัญโอกาสในการตั้งศักยภาพของสตรีให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศมีน้อย ซึ่งในอดีตจะมีค่านิยมของคนไทยว่า บุรุษเป็นใหญ่สตรีจะต้องอยู่บ้านดูแลงานบ้านงานเรือน จัดเตรียมอาหาร ดูแลลูก และสมาชิกในบ้าน แต่สำหรับในปัจจุบันค่านิยมเหล่านั้นได้เปลี่ยนไป สตรีและบุรุษควรมีความเสมอภาคกันแต่ในบางสถานการณ์สตรีก็ยังไม่เสมอภาคเท่าเทียมกับบุรุษ บุรุษมักได้รับบทบาทสำคัญกว่าและมีฐานะที่แสดงถึงความเหนือกว่าสตรีในเกือบทุกด้าน ประกอบกับสตรียังมีความรู้ในเรื่องกฎหมายน้อยและด้วยความเคยชินที่ได้พบเจอบ่อย ๆ จึงไม่คิดต่อสู้หรือเรียกร้องสิทธิของตน

ประเทศไทย ได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาสิทธิเสรีภาพของสตรีในทุกด้าน โดยได้ร่วม ลงนามเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) โดยมี แนวทางการพัฒนาตามที่สหประชาชาติกำหนด เมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2528 และได้มีการ ปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับพันธกรณี ทั้งกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ ตลอดจนกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิสตรีอย่างต่อเนื่อง อาทิ สิทธิในการรับราชการ สิทธิในการเข้าร่วมทางการเมือง สิทธิในการทำนิติกรรมสัญญาต่าง ๆ ทำให้สิทธิและเสรีภาพของสตรี ไทยเท่าเทียมกับบุรุษ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ก็ได้ให้ความคุ้มครองรับรองสิทธิ และสร้างหลักประกันรวมถึงกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และจะต้องส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษ เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน โดยกำหนดให้มีมาตรการ และกระบวนการต่าง ๆ เพื่อขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะเกิดจากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ตลอดจนส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2558 ขึ้นในกรมการพัฒนาชุมชน โดยได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 100 ล้านบาท และต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2559 ให้ควรวรวมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เข้ากับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2559 ซึ่งทำให้การบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการ

พัฒนาชุมชน

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ซึ่งถูกจัดเป็นนโยบายของรัฐบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับและเสริมศักยภาพสตรีในทุกมิติ โดยนำศักยภาพและความแตกต่างระหว่างหญิงชาย ซึ่งนับว่าเป็นพลังสังคมอย่างหนึ่ง ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ให้มีการนำมาใช้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเพื่อพัฒนาและขยายศักยภาพบทบาทสตรีให้เป็นพลังทางสังคมที่เข้มแข็ง สามารถช่วยนำพาและร่วมสร้างสังคมไปสู่ความเสมอภาค อย่างสร้างสรรค์ และมีสันติสุขอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชายสำหรับการดำเนินงานดังกล่าว รัฐบาลจะทำงานร่วมกับองค์กรสตรี ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ เพื่อให้โอกาสสตรีในทุกพื้นที่ ทุกชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา เพื่อสตรีทุกคน โดยความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรสตรีต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนกองทุน เพื่อให้สตรีทุกคนได้ใช้ประโยชน์จากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง องค์กรสตรี ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งคาดว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยแล้วยังเป็นประโยชน์แก่ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนพัฒนา ต่อยอด และเป็นต้นแบบของการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในพื้นที่ต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและบทบาทขององค์กรสตรี ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานขององค์กรสตรีในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา ต่อยอดการดำเนินงานองค์กรสตรี ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทบทวนวรรณกรรม

1.แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรชุมชน/องค์กรสตรี

ชยันต์ วรรณภูติ (๒๕๓๖) ให้ความหมายว่า หมายถึง การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนจำนวนหนึ่งในพื้นที่แห่งหนึ่ง เพื่ออาศัยทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณนั้นในการดำรงชีวิต โดยเหตุผลที่มีคนกลุ่มดังกล่าวอาศัยอยู่ร่วมกันใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต จึงมีการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันขึ้น มีองค์กรหรือสถาบันของชุมชนกฎเกณฑ์ต่างๆ ทั้งนี้ชุมชน หมายถึง สังคมขนาดเล็กในชนบทที่ยังไม่พัฒนาหรือสังคมหมู่บ้านที่สมาชิกของสังคมยังมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และยังสามารถรักษาแบบแผนการดำรงชีวิตบางส่วนได้ และได้ตีความหมายของคำว่า “ชุมชน” ในระดับเดียวกับคำว่า “สังคมหมู่บ้าน” ซึ่งเป็นการช่วยให้เข้าใจความหมายของคำว่า “ชุมชน” ในระดับ “สังคมหมู่บ้าน” ซึ่งเป็นการช่วยให้เข้าใจในความหมายของคำว่า “ชุมชน” ในลักษณะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา วิเคราะห์ชุมชน ทั้งนี้ เพราะคำว่า “หมู่บ้าน” สื่อความหมายให้เข้าใจถึงการกระจุกตัวของบ้านหลายๆ บ้านหรือหลายครัวเรือนในพื้นที่แห่งหนึ่งหรือในระบบนิเวศน์แห่งหนึ่งและเป็นหน่วยสังคมขนาดเล็กที่สุดที่สมาชิกของสังคมพัฒนาขึ้นตามธรรมชาติ และต่อมาภายหลังทางราชการอาจจะกำหนดให้เป็น “หมู่บ้าน” ในความหมายของทางราชการ

กาญจนา แก้วเทพ (๒๕๓๘) ให้ความหมายว่า ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตบริเวณเดียวกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมีฐานะและอาชีพที่คล้ายคลึงกัน มีลักษณะของการใช้ชีวิตร่วมกัน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปสู่ระดับเครือญาติ จนถึงระดับหมู่บ้านและระดับเกินหมู่บ้านและผู้ที่อาศัยในชุมชนมีความรู้สึกว่าเป็นคนชุมชนเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีการดำรงรักษาคุณค่าและมรดกทางวัฒนธรรมและศาสนาถ่ายทอดไปยังลูกหลานอีกด้วย

จิตติ มงคลชัยอรัญญา (๒๕๔๐) ให้ความหมายว่า ชุมชน ประกอบด้วยระบบความสัมพันธ์ของคน ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ อาชีพ ระบบการเมือง ระบบการปกครอง โครงสร้างอำนาจ รวมถึงระบบนิเวศวิทยา สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ซึ่งระบบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ามีความเชื่อมโยงกันชนิดที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

ประเวศ วะสี (๒๕๔๐) ให้ความหมายว่า ชุมชน โดยเน้น “ความเป็นชุมชน” หมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งเท่าใดก็ได้ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารหรือรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ มีการจัดการเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน

สรุป ชุมชน คือ กลุ่มคนที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน อาศัยอยู่ในอาณาเขตหรือบริเวณเดียวกัน มีการติดต่อสื่อสารกัน มีความเชื่อ มีประเพณีและมีวัฒนธรรมร่วมกัน ความเป็นชุมชนจะทำให้เกิดพลังที่เข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของคนในชุมชนเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ร่วมกัน

องค์กรสตรี หมายถึง องค์กรซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนได้ส่งเสริมและจัดตั้งขึ้น ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) คณะกรรมการพัฒนาสตรีจังหวัด (กพสอ.) คณะกรรมการพัฒนาสตรีจังหวัด (กพสจ.) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สตรีมารวมตัวกันเพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชนตนเองตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม การบริหารองค์กรสตรีจะมีกระบวนการพัฒนากรรมการ สมาชิก ให้มีความรู้ความสามารถในด้านการเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำ มีการสื่อสารทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอน วิธีการดำเนินงานตามขีดความสามารถด้านเงินทุนและทรัพยากรอื่น เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์กร

2. แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งในชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544, หน้า 46) ให้ความหมายว่า ชุมชนเข้มแข็งหมายถึงการที่ประชาชนในชุมชนมีการรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน โดยมีการเรียนรู้การจัดการและการแก้ไขปัญหาของชุมชนซึ่งทำให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลง หรือเกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนตลอดจนมีผลกระทบต่อสู่ภายนอกชุมชน สำหรับกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จะต้องเป็นการดำเนินงานแบบร่วมคิดร่วมทำและมีการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส (ออนไลน์, หน้า 5) ให้ความหมายของความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึงการที่ประชาชนรวมตัวกันด้วยจิตสำนึกร่วมกันมีบทบาทและขีดความสามารถในการจัดการเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของตน บนพื้นฐานของสิทธิร่วมกันอย่างเท่าเทียมและพึ่งพาตนเองได้ โดยอาศัยองค์กรและเครือข่ายในแนวราบ มีกลไก กระบวนการและกิจกรรมหลากหลายที่กลุ่มชุมชนจัดขึ้น ในลักษณะหุ้นส่วนที่เกิดจากความรัก ความสมานฉันท์ และเอื้ออาทรต่อกันเป็นองค์กรรวม

ทวีป บุตรโพธิ์ (2560 – 2561) ให้ความหมายว่า ชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนรวมตัวกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำการติดต่อสื่อสาร การจัดการและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาภายในชุมชนตลอดจนมีผลกระทบต่อสู่ภายนอกชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับการร่วมมือช่วยเหลือกันเพื่อ

ผลประโยชน์ร่วมกัน

กล่าวโดยสรุป คือ ชุมชนเข้มแข็งเป็นการรวมตัวกันของชุมชนเป็นองค์กรชุมชนที่มีการเรียนรู้ร่วมกัน การติดต่อสื่อสารกัน ร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหามาบนพื้นฐานของสิทธิร่วมกันอย่างเท่าเทียมอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาวเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของทุกคนในชุมชน

ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง

วชิรวัชร งามละม่อม (ออนไลน์, หน้า 3) ชุมชนที่มีความเข้มแข็งมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. สมาชิกของชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและชุมชนที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง

2. สมาชิกของชุมชนพร้อมที่จะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนและชุมชน

3. มีกระบวนการของชุมชนที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีของชุมชนภายใต้การสนับสนุนของผู้นำองค์กรชุมชน ในลักษณะเปิดโอกาสให้กับสมาชิกทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วม โปร่งใสและพร้อมที่จะตรวจสอบ

4. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ของชุมชนกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม ร่วมคิด ตัดสินใจ ดำเนินงาน ติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาและการพัฒนาของชุมชนผ่านกระบวนการชุมชน

5. สมาชิกชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในกระบวนการของชุมชน

6. มีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วยการพัฒนาทุก ๆ ด้านของชุมชน ที่มุ่งการพึ่งตนเอง เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คน และมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน การพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอกเป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุดไม่ใช่การพึ่งพาตลอดไป

7. มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา อาจเป็นหมู่บ้านชุมชนอื่น ๆ ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ และอื่น ๆ ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน

ทวีป บุตรโพธิ์ (2560 – 2561 อ้างอิงจาก สมณะ โพธิ์รักษ์.2555) กล่าวถึงลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง ดังนี้

1. เป็นสังคมที่เห็นได้ชัดถึงลักษณะของคนมีศีล มีคุณธรรม มีอารยะธรรม
2. เป็นสังคมที่สามารถพึ่งตนเองได้ไม่เป็นภาระผู้อื่น
3. มีงาน มีกิจการที่มั่นคง
4. ขยัน สร้างสรรค์ ขวนขวาย กระตือรือร้น

5. อยู่กันอย่างผาสุก สุขภาพแข็งแรง จิตใจเบิกบานร่าเริง
 6. ไม่ฟุ้งเฟ้อ แต่รุ่งเรือง ฟุ้งเฟื่อง ไม่ผลาญพำรา สุรุษสุร่าย
 7. มีความประณีต ประหยัด แต่เอื้อเฟื้อสละแจกจ่าย
 8. ไม่มีอาชญากรรม ไม่มีอบายมุข ไม่มีทุจริตกรรม
 9. มีความพร้อมเพรียง ความสามัคคี อบอุน เป็นเอกภาพ
 10. สัมผัสได้ในความเป็นปึกแผ่น แน่นหนา ของความเป็นภราดรภาพ
 11. มีความแข็งแรง มั่นคง ยืนหยัด ยั่งยืน
 12. เป็นสังคมที่สร้าง “ทุนทางสังคม” มีประโยชน์ คุณค่าต่อผู้อื่นและสังคมทั่วไปในรอบกว้าง
 13. อุดมสมบูรณ์ แต่ไม่สะสม ไม่กักตุนหรือกอบโกย
 14. มีน้ำใจไม่เอาเปรียบ เสียสละอย่างมีความสุข และเห็นคุณค่าของคนตามสังฆธรรม
- ดังนั้นสรุปได้ว่า ลักษณะชุมชนเข้มแข็ง คือ สมาชิกทุกคนในชุมชนมีกิจกรรมร่วมกันมีความเสียสละ มีความสามัคคีกัน มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและชุมชนที่จะสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ผ่านไปได้อย่างดี มีการวางแผนร่วมกันเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คน และมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

แผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีเป้าประสงค์ให้คนในสังคมมีการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของการเคารพศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ มีความเสมอภาคระหว่างหญิงชายมีเจตคติที่เอื้อต่อการส่งเสริมบทบาทของหญิงและชายในการร่วมพัฒนาประเทศ สตรีได้รับโอกาสในการพัฒนาและมีส่วนร่วมในสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจการเมือง การบริหารและการปกครองอย่างเต็มที่ ทั้งได้รับการคุ้มครองทางสุขภาพ มีความมั่นคงในชีวิตและร่างกายและเข้าถึงบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของสตรี

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป็นนโยบายที่รัฐบาลกำหนดให้ดำเนินการภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2555 สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย เพื่อการพัฒนาและสร้างอาชีพสร้างรายได้ไปสู่การสร้างสวัสดิการให้แก่สตรี รวมถึงการพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรี โดยรัฐบาลมุ่งเน้นที่จะทำงานร่วมกับองค์กรสตรีตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ เพื่อให้โอกาสสตรีในทุกชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา เพื่อสตรีทุกคน โดยความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีให้มีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ความเป็นมาของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

รัฐบาลมีนโยบายจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ภายใต้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ต่อมาคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีมติเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2557 ให้โอนย้ายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มาอยู่กรมการพัฒนาชุมชน และนายกรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อ วันที่ 17 ธันวาคม 2557 ให้กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการขอจัดตั้งกองทุนที่มีวัตถุประสงค์เดียวกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พร้อมเสนอขอจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2558 ขึ้นในกรมการพัฒนาชุมชน โดยกรมฯ ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 100 ล้านบาท (หนึ่งร้อยล้านบาทถ้วน) และต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2559 ให้ควรวรวมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เข้ากับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กรมการพัฒนาชุมชน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2559 ซึ่งทำให้การบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชนได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเพื่อบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ภายใต้พระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. 2558 และข้อบังคับคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2559

วัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ ในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจให้แก่สตรีและองค์กรสตรี

2. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรี ในการเฝ้าระวังดูแลและแก้ไขปัญหาของสตรี การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรี นำไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ หรือสวัสดิการเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของสตรีและผู้ด้อยโอกาสอื่น ๆ ในสังคม

3. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาบทบาทสตรี การสร้างภาวะผู้นำ การพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านสังคมให้แก่สตรีและองค์กรสตรี

4. เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการอื่น ๆ ที่เป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสตรีตามที่คณะกรรมการพิจารณาหรือเห็นสมควร

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้างนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ศึกษาจากแนวความคิด และทฤษฎีองค์กร แนวความคิดชุมชนเข้มแข็ง ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร กรรมการพัฒนาชุมชน แล้วนำไปวิเคราะห์เพื่อตั้งคำถามในแบบสัมภาษณ์

2. การศึกษาวิจัย โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล จำนวนรวมทั้งสิ้น 9 คน

การศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ - นามสกุล เพศ อายุ สถานะภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดให้ เลือกลงตอบ จำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการวิจัย เป็นคำถามสำหรับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง และประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล ในพื้นที่อำเภอบาง สะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดตามประเด็นการ สัมภาษณ์ จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานองค์กรสตรี ใน พื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดตาม ประเด็นการสัมภาษณ์ จำนวน 1 ข้อ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง องค์กรสตรี ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในพื้นที่อำเภอ บางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านงานกองทุน พัฒนาบทบาทสตรี ได้แก่ พัฒนาการอำเภอบางสะพานน้อย ท้องถิ่นอำเภอบางสะพาน น้อย(คณะอนุกรรมการกลั่นกรองและติดตามการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้ปฏิบัติงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จำนวน 4 คน และประธาน คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เป็นเพศชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.34 เป็นเพศหญิง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11.12 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุ 51 – 60 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 55.55 สถานะภาพ โสด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 สมรส จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 หม้าย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11.12 ระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 มัธยมศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.34 ปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ด้านอาชีพ ราชการ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 เกษตรกรรม จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 และค้าขาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11.12

2. ความเป็นมา และบทบาทขององค์กรสตรี ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย

องค์กรสตรี ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สอดคล้องกับ (ข้อบังคับคณะกรรมการพัฒนาบทบาทสตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2559) องค์กรสตรี หมายถึง คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน คณะกรรมการพัฒนาสตรี ตำบล คณะกรรมการพัฒนาสตรีอำเภอ คณะกรรมการพัฒนาสตรีจังหวัด ซึ่งแต่งตั้ง และ ขึ้นทะเบียนกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี โดยองค์กรสตรีของอำเภอบางสะพานน้อย มี อำนาจหน้าที่ คือ สนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ติดตาม แก้ไข ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน การพิจารณาอนุมัติโครงการที่ขอรับการกู้ยืมเงินจาก กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานขององค์กรสตรี (สำนักงาน กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. แนวทางการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ ตามแผนการ ดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2563. กรมการพัฒนาชุมชน. กระทรวงมหาดไทย) มีทั้งหมด 47 องค์กร โดยแบ่งเป็น ระดับอำเภอ 1 องค์กร ระดับตำบล 5 องค์กร และระดับหมู่บ้าน 41 องค์กร ซึ่งแรกเริ่มมีการจัดตั้งในรูปแบบของสตรีอาสาพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ โดยมี เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินการจัดตั้งองค์กร ผ่านการ ประชาคมหมู่บ้านเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ซึ่ง ช่วงแรกของการจัดตั้งองค์กรยังมีแนวทางการดำเนินงานยังไม่ชัดเจนนัก ซึ่งบางองค์กรมีการรวมกลุ่มอยู่ก่อนแล้ว ตามแนวทางของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ภายหลังจึงค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชนภายหลัง และเมื่อมีข้อบังคับ คณะกรรมการพัฒนาบทบาทสตรี ว่าด้วยการบริหารกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี พ.ศ. 2559 การดำเนินงานขององค์กรสตรีมีความชัดเจนขึ้น มีการประชุม อบรมให้ความรู้แก่ คณะกรรมการและสมาชิกอย่างต่อเนื่อง มีงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม ให้องค์กร และสมาชิกกู้ยืมเงินเพื่อพัฒนาศักยภาพ พัฒนาความรู้ พัฒนาอาชีพตามความต้องการ

แบ่งเป็น ประเภทเงินทุนหมุนเวียน หรือเงินกู้ ให้กับสมาชิกที่รวมตัวกันตั้งแต่ 3 – 5 คน เพื่อขอรับการสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพ ส่วนองค์กรสตรี สามารถขอเงินทุน ประเภทเงินอุดหนุน หรือเงินให้เปล่าเพื่อพัฒนาศักยภาพศักยภาพ พัฒนาอาชีพตามความต้องการ

3. การดำเนินงานขององค์กรสตรี ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย

การดำเนินงานขององค์กรสตรี แบ่งได้เป็น 2 ปัจจัยหลัก คือ

ปัจจัยภายใน หมายถึง คน หรือบุคลากรภายในองค์กรสตรี และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาสตรี มีคุณลักษณะที่ดี คือ

1) มีความเสียสละ ทำงานเพื่อส่วนรวมในการพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน ท้องถิ่นด้วยความเต็มใจ ทุ่มเทไม่ย่อท้อ สละเวลาส่วนตัว คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

2) มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ต่อชุมชน ทำให้การดำเนินงานมีความโปร่งใส เป็นที่ไว้วางใจจากสมาชิก และองค์กรสตรี ภาคีเครือข่ายการพัฒนา

3) มีคุณธรรม ดำเนินงานโดยไม่เลือกปฏิบัติ ให้ความเป็นธรรมกับทุกกลุ่มในการปฏิบัติงาน และพิจารณาโครงการ ที่ดำเนินการในพื้นที่

4) มีความรัก ความสามัคคี คณะกรรมการทุกคนมีความรัก ความสามัคคี ในการปฏิบัติงานร่วมมือกัน ไม่มีแบ่งแยก หรือมีความขัดแย้ง เมื่อมีความเห็นที่ต่างกัน ก็จะใช้การประชุมคณะกรรมการเพื่อหามติร่วมกัน

5) การมีภาวะผู้นำของคณะกรรมการพัฒนาสตรี ในการดำเนินงาน สามารถเป็นตัวแทนของสมาชิกในการดำเนินงาน เป็นผู้ประสานงานของสมาชิก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้สอดคล้อง กับแนวคิด (เครือข่ายองค์กรสตรี. (2554) คู่มือสตรีเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงาน (ต.ค. – ธ.ค. 2554. เครือข่ายองค์กรสตรี)

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีคุณลักษณะที่ดี คือ มีความสามารถ มีความรู้ความเข้าใจ มีการปฏิบัติงานเข้าถึงในพื้นที่ สามารถขับเคลื่อนองค์กรสตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมาชิก มีคุณลักษณะที่ดี คือ สมาชิกให้ความเคารพ เชื่อถือผู้นำ ปฏิบัติตามมติ การให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ และเกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยภายนอก

1) หน่วยงานราชการ ให้การสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรสตรี เป็นแนวร่วมในการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตร สำนักงานปศุสัตว์ สำนักงานประมง สำนักงานสาธารณสุข

2) ภาคประชาชน เป็นการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ภาคราชการ เป็นภาคีเครือข่ายในการพัฒนาร่วมกัน เช่น เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน เครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มประมงพื้นบ้าน และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานขององค์กรสตรี

ขาดการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาทดแทนการทำงานของคนรุ่นเก่า เนื่องจาก คณะกรรมการพัฒนาสตรีส่วนใหญ่เป็นมีอายุมาก มีอายุอยู่ในช่วง 40 – 70 ปี ซึ่งบางครั้งมีปัญหาเรื่องสุขภาพ มีปัญหาเรื่องภาระการเดินทาง ความพร้อมในการปฏิบัติงาน การเข้าร่วมกิจกรรมลดน้อยลง ทำให้อาจจะเกิดปัญหาเรื่องความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานในอนาคต และการสื่อสาร การติดต่อประสานงาน การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานจะทำให้เกิดความล่าช้า ไม่ทันท่วงที อาจทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนได้ เกิดการพัฒนาที่ไม่ต่อเนื่อง

งบประมาณประเภทเงินทุนหมุนเวียนเพื่อให้สมาชิกสตรีเสนอโครงการกู้ยืมไปเพื่อประกอบอาชีพ สร้างรายได้ ให้กับสมาชิกไม่เพียงพอในแต่ละปีงบประมาณ เนื่องจากมีวงเงินที่อนุมัติมาจำกัด ประกอบด้วยดอกเบี้ยเงินกู้ที่มีอัตราที่ต่ำ ทำให้สมาชิกมีความสนใจที่จะขอกู้จำนวนมาก จึงทำให้ปริมาณเงินที่จัดสรรให้ไม่เพียงพอ จึงควรเพิ่มงบประมาณให้เหมาะสม เพียงพอในแต่ละพื้นที่

สมาชิกบางส่วน ยังไม่เข้าใจระเบียบ และบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเท่าที่ควร ทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน จึงต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ ความเข้าใจให้กับสมาชิกเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อักษรา กมลงาม. (2559) แนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี)

5. การพัฒนา ต่อยอดการดำเนินงานขององค์กรสตรี ในพื้นที่อำเภอบางสะพานน้อย

ทางการพัฒนา ต่อยอดการดำเนินงานขององค์กรสตรี ได้แก่ การสร้างการเรียนรู้ให้กับคณะกรรมการพัฒนาสตรี และสมาชิกให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลมากขึ้น การขยายโอกาสให้กับสมาชิกและกลุ่มอาชีพที่ได้รับเงินกู้ยืมจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในงานพัฒนาความรู้ พัฒนาศักยภาพ และให้กลุ่มองค์กรที่ดำเนินงานประสบผลสำเร็จ จะต้องมีการขยายผลไปสู่ชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับครัวเรือน หรือกลุ่มอื่น ๆ ที่สนใจ และต้องต้องพัฒนารูปแบบการดำเนินงานเพิ่มเติม เช่น จากการผลิตพืช/สัตว์ ควรมีการพัฒนาในด้าน การแปรรูปต่อไป หรือ มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม กลุ่มที่จะดำเนินการครั้งแรก ให้ศึกษาทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ โดยมีกลุ่มเดิมที่ประสบความสำเร็จเป็นต้นแบบ และ

แนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการขยายผลการดำเนินงานไปในระดับชุมชน ระดับอำเภอต่อไป มีการพัฒนาต่อยอดในด้านการบริหารจัดการให้มีความครอบคลุมมากขึ้นในทุกด้าน และการจัดสวัสดิการชุมชน และวางระเบียบปฏิบัติ การบริหารจัดการเงินทุนขององค์กรให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พีรพัฒน์ พันศิริ. (2559) การพัฒนาองค์กรชุมชน. สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน. นครปฐม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม)

องค์กรสตรี มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน จากการดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน เช่น กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ความสมัครสมานสามัคคีในหมู่คณะ ช่วยให้เกิดพลังขององค์กรสตรีในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ในชุมชน การสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับสมาชิกองค์กรสตรี โดยมีการอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของสมาชิก การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การสร้างเครือข่ายในการจำหน่ายสินค้าที่ผลิตได้ เป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน และชุมชนให้มีเสถียรภาพยิ่งขึ้น การสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย เมื่อเกิดการพัฒนาในชุมชน เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ทำให้มีเงินเก็บ หนี้สินครัวเรือนลดลง ครอบครัวมีความสุขเพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดความอบอุ่นในครอบครัว ส่งผลให้ชุมชนโดยรวมมีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น การส่งเสริมการประกอบอาชีพ และการฝึกอบรมอาชีพเสริม รวมถึงการพิจารณาให้เงินกู้ยืมไปประกอบอาชีพที่คิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ ส่งผลให้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เกิดการสร้างอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ให้กับสมาชิกและครอบครัว ส่งผลให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หนี้สินลดลง มีการเรียนรู้การบริหารจัดการชีวิตตนเอง สร้างการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เกิดการสร้างเครือข่ายการพัฒนาของสมาชิกสตรีภายในชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงให้เกิดการพัฒนาต่อยอดเป็นระยะ ทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากในระดับครัวเรือน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เมื่อเศรษฐกิจฐานรากมั่นคง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกิดการเอื้ออาทรระหว่างคนในชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความสงบสุข และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นับเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนจากหน่วยที่เล็กที่สุดโดยแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดชุมชนเข้มแข็งของ ทวีป บุตรโพธิ์ (2560 – 2561) แนวทางการกำหนดนโยบายพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การเพิ่มโอกาสให้สตรีรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เนื่องจากปัจจุบันคณะกรรมการสตรีล้วนเป็นผู้สูงอายุที่ทำงานมานาน และยังไม่มีคนรุ่นใหม่มาสานงานต่อ
2. ควรเพิ่มงบประมาณประเภทเงินทุนหมุนเวียนเพื่อให้สมาชิกสตรีกู้ยืมไปเพื่อประกอบอาชีพมากขึ้น และควรจัดสรรให้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ มาชะสวัสดิ์. (2557) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานกองทุนพัฒนา
 บทบาทสตรีจังหวัดสมุทรสงคราม ศึกษากรณี อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัด
 สมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์),
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เครือข่ายองค์กรสตรี. (2554) คู่มือสตรีเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงาน (ต.ค. – ธ.ค.
 2554) เครือข่ายองค์กรสตรี
- ฉัตรนภา วงศ์ไชยา. (2556) ประสิทธิภาพการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในเขต
 เทศบาลตำบลบ้านสา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์รัฐ
 ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ), มหาวิทยาลัยพะเยา
- ทวีป บุตรโพธิ์. (2560 – 2561) แนวทางการกำหนดนโยบายพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง
 ทศนิยม อภิเรื่องธรรม. (2558) การศึกษาการขับเคลื่อนนโยบายยุทธศาสตร์กองทุนพัฒนา
 บทบาทสตรี ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์
 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ),
 มหาวิทยาลัยมหิดล
- นงนภัส ไพรศรี. (2558) ประสิทธิภาพการนำนโยบายกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีไปปฏิบัติ
 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสน
 ศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
 อลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
- นิตญา วิมุล. (2554) ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (McClland's

Achievement Motivation Theory) ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2563, ค้นจาก
<http://nongwhaka.blogspot.com/2011/04/mcclellands-achievement-motivation.html>

- ปิยพร ท่าจีน. (2558) การสร้างกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่มของสมาชิกกองทุนพัฒนา
 บทบาทสตรีเพื่อการพัฒนาอาชีพ กรณีศึกษาในเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร.
 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- เพชร สุกข์ณวัฒน์. (2559) ความสำเร็จในอาชีพ เซาร์อาร์มณ และความพึงพอใจในชีวิต
 โดยมีความภาคภูมิใจในตนเองเป็นตัวแปรสื่อของพนักงานระดับปฏิบัติการ
 กรณีศึกษา : บริษัทโทรคมนาคมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
- พัชรภรณ์ เสือทอง. (2558) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
 อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,
 มหาวิทยาลัยนานาชาติ แสตมฟอร์ด
- พีรพัฒน์ พันศิริ. (2559) การพัฒนาองค์กรชุมชน. สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน. นครปฐม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- พระปลัดสมภาร สังกข์เงิน. (2557) บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ในอำเภอ
 ท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชา
 สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา), มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- วชิรวัชร งามละม่อม. (2544) ชุมชนเข้มแข็งทางเลือกใหม่ของการพัฒนา. ค้นเมื่อ 30
 ตุลาคม 2563, ค้นจาก
http://file.siam2web.com/trdm/article/2013328_38111.pdf
- วิจิตร ศรีบานโพน. (2560) ปัจจัยที่มีผลต่อความเสี่ยงของคณะกรรมการกองทุนพัฒนา
 บทบาทสตรี อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
 มหาบัณฑิต (สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน), มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 มหาสารคาม
- วิลาสณี ศิริสุวรรณ. (2558) การส่งเสริมบทบาทสตรีในท้องถิ่นผ่านกองทุนพัฒนาบทบาท
 สตรี ตำบลปากป่อง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร
 มหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย
- วิสิทธิ์ ยิ้มแย้ม และ อุษณากร ทาวะรัมย์. (2561) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของ

- ชุมชนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2563 , ค้นจาก file:///C:/Users/USER/Downloads/2199-5420-1-SM.pdf
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2543) ความสำเร็จของการพัฒนาองค์การ. องค์การและการจัดการ ค้น เมื่อ 30 ตุลาคม 2563, ค้นจาก <http://it.nation.ac.th/research/ntu/files/54090452.pdf>
- สุภัค โนกุล. (2558) ภาวะผู้นำของประธานคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. แนวทางการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ ตาม แผนการดำเนินงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรมการพัฒนาชุมชน. กระทรวงมหาดไทย
- สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. (2559) ความเป็นมากองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. ค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2563, ค้นจาก <http://www.womenfund.in.th/about-womenfund/history.html>
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางปะหันจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2560) ความเป็นมา และวัตถุประสงค์กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2563, ค้นจาก <https://district.cdd.go.th/bangpahan/>
- อักษรา กมลงาม. (2559) แนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
- อัจฉรา สโรบล. (2551) ชุมชนกับการพัฒนา. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2563, ค้นจาก <http://human.cmu.ac.th/home/hc/ebook/006103/pdf/006103-10.pdf>